

לא ראה רופא 22 שנים

ביום פטירתו, בגיל מאה ועשרים, עוסק משה רבנו בדבר אחד: לוודא שכל יהודי ידע שהתורה שייכת אליו. הרבי הקדיש את כל עתותיו למטרה זו, ועלינו לאמץ את חזונו: לדאוג לכל יהודי.

המסיבה של ר' יוסף

ביום שלישי י"א בניסן הבעל"ט אנו נחגוג את יום ההולדת המאה ועשרים של הרבי. הפעם הראשונה שהרבי ציין ברבים את יום ההולדת שלו עם התוועדות הייתה לפני שישים שנה, בשנת תשכ"ב.

באותה התוועדות הרבי ציטט את הגמרא שמספרת על אמורא בשם רבי יוסף, שעשה מסיבת יום-טוב לכבוד יום הולדת השישים שלו (מו"ק כח, א).

רבי יוסף היה מגדולי האמוראים שחי בעיר פומפדיתא שבבבל, עיראק של ימינו. הרבי הביא סיפור מהתלמוד כדי ללמד מי היה אותו רבי יוסף.

באותם ימים היו שני מרכזי תורה בבבל אחת בסורא והשנייה בפומפדיתא, ישיבה שהתקיימה במשך שמונה מאות שנה.

ראש ישיבה הראשון של פומפדיתא היה רבי יהודה בר יחזקאל, וכשהוא נפטר היו שני מועמדים שיכלו לרשת את מקומו, רבה בר נחמני ורבי יוסף.

שניהם היו גאוני גדולים. רבה הצטיין בחריפות וידע למצוא פתרון לכל השאלות שהתעוררו בהלכה מתוך ניתוח הגיוני מעמיק, ועל כן נקרא בכינוי "עוקר הרים", אבל הוא לא היה כל-כך בקיא במשניות ובברייתות.

לעומתו הצטיין רבי יוסף חברו בבקיאות במשניות ובברייתות, וחיפש תשובה לשאלות בהלכה בדברים המפורשים במקורות ועל כן הוא נקרא

בכינוי "סיני", כאילו שלו ניתנה התורה במעמד הר סיני.

הנבחר והבכיר

עם פטירת רבי יהודה נחלקו הדעות למי למסור את ראשות הישיבה, לרבה או לרב יוסף. בפומפדיתא החליטו להפנות את השאלה לחכמי ארץ ישראל, שם אז עדיין היו הישיבות החשובות ביותר כדי שהם יחליטו מי עדיף.

גדולי ארץ ישראל שלחו מסר חזרה: "סיני עדיף", דהיינו, רבי יוסף הוא זה שצריך להתמנות לראש הישיבה. מדוע? כי כולם זקוקים לאחד שיודע את כל ההלכות, שכן דבר ראשון צריך לדעת מה כבר נלמד ומה כבר נפסק על ידי החכמים שבדורות הקודמים.

בכל זאת רבי יוסף התעקש שרבה יהיה הראש ישיבה והוא כל השנים התבטל בפניו. ואכן רבה היה הראש ישיבה במשך 22 שנים, ורק אחרי שהוא נפטר רבי יוסף התמנה לראש הישיבה במקומו.

הגמרא ממשיכה לספר שבמשך כל העשרים ושתים שנים רופא לא ביקר בביתו של רבי יוסף, דהיינו באותם עשרים ושתים שנה לא הוא ולא בני משפחתו היו זקוקים לרופא (לפי פירוש הרמ"ה) (מס' הוריות בסופו).

הרבי מחדד ואומר שבאמת זהו נס עצום, כי ההלכה היא שלתלמיד חכם אסור לגור במקום שאין בו רופא (רמב"ם הל' דעות ספ"ד) מכיוון שבדרך הטבע קורה מפעם לפעם שאדם זקוק לרופא. (כפי שכולנו יודעים עד כמה רצים לרופאים, היום זה הראש, הלב, הבטן וכאבי רגליים, זה פרוייקט שלא נגמר^[2]), ולכן העובדה שרבי יוסף ובני ביתו לא נזקקו לרופא במשך 22 שנים זה נס של ממש.

מסביר הרבי בשם המפרשים, שבגלל שרבי יוסף השפיל את עצמו לפני רבה, הרי שזכות הענווה שלו הגינה עליו ועל אנשי ביתו שבמשך כל אותם השנים הם לא נצרכו לרופא (לקו"ש ח"ה, ע' 137). רבי יוסף היה זה שחגג את יום ההולדת של שישים.

ה'חגיגה' של משה רבנו

השבוע אנו חוגגים יום הולדת של מאה ועשרים שנה. משה רבינו חי מאה ועשרים שנה, ואם כן עלינו לברר איך משה רבינו 'חגג' את יום ההולדת המאה ועשרים שלו ומה הוא עשה באותו יום.

אומר המדרש: "רבנן אמרי כיון שידע משה שהיה לו למות באותו היום מה עשה? אמר רבי ינאי: כתב שלש עשרה תורות. שנים עשר לשנים עשר שבטים, ואחת הניח בארון" (מד"ר וילך, ט).

המדרש מספר לנו, שביום פטירתו (או בערב יום פטירתו) ביום ההולדת המאה ועשרים שלו משה סיים שלשה עשר ספרי תורה.

מדוע הוא הטריח את עצמו לכתוב שלשה עשר ס"ת? אומר רש"י: "שמעתי שאותו היום שנתן משה את התורה לבני לוי¹ באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו, משה רבינו אף אנו עמדנו בסיני וקבלנו את התורה ונתנה לנו, ומה אתה משליט את בני שבטך עלי', ויאמרו לנו יום מחר לא לכם נתנה, לנו נתנה, ושמח משה על הדבר" (תבוא כט, ג).

לכן משה כתב ס"ת לכל שבט, כדי שכל אחד ירגיש שהתורה שייכת לו בדיוק כמו לשבט לוי. שכן התורה שייכת לכל יהודי.

אומר הרבי: "כאשר הגיע היום האחרון של משה רבנו² הנה במקום להתעסק בעניינים השייכים לעבודתו הפרטית, מתיישב לכתוב ספר תורה³ עבור כל שבט ושבט⁴."

"והנה מובן ופשוט שבשעה שמשה רבנו עסק בכתובת ספר תורה לא היה יכול לעסוק בדברים אחרים, ואף-על-פי-כן הניח משה רבינו את כל ענייניו, כדי לכתוב בעצמו ספרי תורה ולתתם עבור כל שבט ושבט, אשר על פיהם יתנהגו במשך כל הדורות (למרות שהיה יכול לצוות את יהושע אהרן ובניו וכו', שהם יכתבו ספרי תורה אלו) וכל זה מפני גודל מעלתו באהבת ישראל" (התוועדויות תשד"מ ח"ג ע' 1724).

להיות אכפתי

ההתעסקות של משה רבנו ביומו האחרון בכתיבת ספר תורה לשנים עשר השבטים והענוה של רבי יוסף מגדירים בעצם את החיים של הרבי.

ענוה פירושה שאדם לא חושב על עצמו, הוא שואל את עצמו מה הדבר הטוב ביותר בשביל עם ישראל, מה שנקרא באנגלית: "Its not about you", דהיינו העולם לא סובב סביבך.

אדם צריך לחשוב מה השם רוצה ממנו לפעול בעולם, ולא איזה רווח יהיה לו מזה וכו'.

ביום הולדת המאה ועשרים שלו, משה היה עסוק בלכתוב ספרי תורה ולתת לכל שבט, כדי שכל אחד ירגיש שהתורה שייכת לו.

בדורנו ישנם ספרי תנ"ך לכל דורש. הבעיה היא שישנם יהודים בכל מקום בעולם שחושבים שהתורה לא רלוונטית לחיים שלהם.

בשביל זה הרבי שולח שלוחים שילכו לכל מקום ויחברו את האנשים עם הספרי תורה שמשה כתב. הם מעוררים אותם להוציא את התנ"ך ששוכב בבידעם, לנער אותו מהאבק שהצטבר במשך השנים ולעשות בו שימוש.

אני רוצה לחלוק אתכם שני דוגמאות מהשבוע האחרון על שלוחים של הרבי שאני מכיר אישית.

התקשורת מדווחת על הסגר בגלל התפרצות של קורונה שיש כעת בשנחאיי שבסין, שם הכול סגור ומסוגר אין יוצא ואין בא.

הרבה מכם יודעים שיש לי אח שליח של הרבי בשאנחיי. הוא חי שם כבר שנים רבות עם משפחתו וגם הוא כעת הנמצא בסגר.

הבעיה היא שבעוד שבוע פסח, והקונטיינער (מכולה) שהגיעה עם המצות, היין וכל צרכי הפסח לקהילה היהודית בשאנחיי ובערים נוספות תקועה

בנמל, ואי-אפשר להוציא כלום מהנמל, כי שאנחיי כולה נמצאת בסגר. ולפי
איך שזה נראה הסגר ימשך עד אחרי פסח לפחות!?

למזלו יש לו כמה קילו מצות משנה שעברה, כידוע שהמצות של שנה
שעברה יש להם את אותו טעם כמו המצות של השנה!?

בצד אחר של העולם יש לי גיס שליח של הרבי באודסה. הוא כבר הצליח
לצאת לגרמניה והוציא איתו את כל בית היתומים ועוד הרבה נשים וילדים,
אבל לפני פורים הוא החליט לחזור לאודסה, כי עדיין נמצאים באודסה
אלפי יהודים שצריך לדאוג שיהי' להם משלוחי מנות בפורים, מצות לפסח,
לארגן להם סדרים ציבוריים וכו' וכו'.

השלוחים של הרבי משלבים את המסר של רבי יוסף ושל משה רבנו: ענוה
ומסירות נפש כדי ללמד יהודי אחר תורה.

הרבי אמר פעמים רבות שכל יהודי הוא שליח. כל אחד מאיתנו צריך
לעשות משהו כדי לקשר יהודי אחר למסורת, וברגע שנחליט שזה בעדיפות
עליונה, כבר נמצא את הדרך לעשות את זה.

זאת תהיה מתנת יום הולדת הטובה ביותר לרבי.